

זבחים עז

משה שווערד

1. שערם מצויינים בהלכה

משנה דם שנתערב במים וכו'. מבואר דאזלין
בתר המראה. וכתב בקרית ספר (פסוק"מ
פ"ב) בנפל מים לתוך הדם שבמזרק, אם יש בו
מראה דם כשר אע"ג דרובא מים, כיון דהוי
מראית הכל דם לא כטיל, ואע"ג דבעלמא
חזותא לאו מילתא היא, שאני הכא דאיכא
חזותא וממשות דם המעורב בה, נועי' בתוס' דהכא
הוא מראית דם גמור ולא חזותא בעלמא, ועי' בתוס' סוטה
טז: ד"ה מביא, וע"ע באבנ"ז יו"ד סי' רפא אות ה-ז, ובית
שלמה ח"ב סי' נז, כדאמרינן בסמוך נפל לתוכן
יין או דם חולין, אומדין אם ראוי לבטל מראה
דם, הרי אין הדם ניכר וכטיל כו' עי"ש. ועי'

2. דף על הדף מסכת זבחים דף עז עמוד ב

במשנה: דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר. בקרית ספר (הל' מקואות פרק ז') כתב דמה שמצינו
בהלכות מקואות ששינוי מראה פוסל, הוא דין תורה, וילפינן לה מהא דהכא ששינוי מראה פוסל בדם. וע"ע
בשטמ"ק לקמן ע"ח ע"ב (בהשמטות).

3. שפת אמת מסכת זבחים דף עז עמוד ב

שם במשנה אם יש בו מראה דם כשר כ' בתוס' דצריך מראה דם ממש וסתימת לשון המשנה משמע דלא
תלי' כלל ברוב ובין יש רוב מים מ"מ כל שמראהו דם חשיב דם ולא בטל ובין שיהי' רוב דם מ"מ אם אין
בו מראה דם כגון דזה דמו קלוש ומשתנה המראה ע"י מים מעוטין פסול ואפשר היא הל' מ' דתלי' במראה
דהגם דברוב מים י"ל דמחמת היכר המראה לא מתבטל אבל בנתערב ביין דג"כ רואין כאילו הוא מים אף
על גב דהשתא אין היכר הדם ומ"מ לא נתבטל ביין א"כ גזה"כ הוא מיהו קשה לי לר"י דאמר אין דם מבטל
דם ומ"מ ברישא בנתערב ביין לא פליג ולמ"ש דאפי' יהי' רוב דם מ"מ אם הי' מים הי' משתנה מראיתו פסול
א"כ גזה"כ הוא אף על גב דביטול לא שייך דליכא רוב יין מ"מ פסול וא"כ דם בדם נמי נהי דמין במינו לא בטל
מ"מ נימא אילו הי' מים הי' משתנה מראיתו ולפסול ואי נימא דמוכח מדם הפר ושעיר דאפי' בכה"ג כשר א"כ
בנתערב ביין נמי ליתכשר ולכן צ"ל דלעולם לא משכחת להשתנות מראית הדם במים שאין רבין על הדם ולפ"ז
הלכה דמראה רק לקולא נאמרה דע"י מראית דם לא מיבטל ברוב מים ויין אבל מב"מ דלא בטל לא איכפת לן
במראה וצ"ע בזה:

4. תוספות מסכת זבחים דף עז עמוד ב ד"ה בדם בהמה

בדם בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא מים - וא"ת דם בהמה וחיה היכי זריק להו למזבח נהי דאמר
רואין כאילו הוא מים ולא מבטל דם אחר מ"מ מים גמורין לא הוי ולא בטל ממנו שם חולין ואפי' למ"ד
(נזיר דף כט.) חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא היינו שחישתן אבל להעלותן לגבי המזבח נראה דאסור
וי"ל כיון דדם כשר מעורב בו ואין עיקר זריקתן לשם הפסול אלא לשם הכשר שרי אף על גב דבאיברים
לא אמר רואין לשם עצים ומיהו בלאו הכי אתי שפיר דבנזיר פ' ואני (שם) משמע דלמ"ד לאו דאורייתא אפי'
העלאה נמי שרי גבי מדיר בנו בנזיר למ"ד לחנכו במצות דמביא חטאת העוף דקא סבר חולין בעזרה לאו
דאורייתא ושמא סבר לה כר"א דשרי לשם עצים ולשם מים ואפשר דאפי' רבנן מודו דלא אסרי לשם עצים ולשם מים אלא במידי דהקרבה כגון איברי חטאת
ואיברי עולה וכן ניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה ומתן אחת במתן ארבע אבל חולין גמורין שרו לכ"ע לשם עצים ולשם מים וכן נתערב בדם פסול ובדם התמצית
וכן מוכיח לקמן (דף עט:): מדדחיק עלה בגמ' במאי פליגי בגזורין גזירה במקדש ולא קאמר דפליגי ברואה אני כדפליגי בסיפא ולקמן מפרש (ד"ה במא').

5. שערים מצויינים בהלכה

רואין אותו כאילו הוא מים. עי' בתוס' שכתבו
דלא אמרין ראשון ראשון הוא בטל
כשמערה בשפע הרבה יחד וכו'. ועי' בתוס' ב"ק
(ק: ד"ה אומר). ומפרש בערוה"ש (פסוה"מ סי'
קכח-יג) דהרבה מקרי כל שבשפיכה אחת ניכר
בהמים חזותא דדמא. וכ"כ בליקוטי הלכות
(תורת הקדשים) דאם נפל הדם בשפע רב, עד
שבועריו הראשון לבד היה מראית הדם ניכר
שנתהפך המים למראה דם כשר.

6. איזהו מקומן מסכת זבחים דף עח עמוד א

ר"י אומר אין דם מבטל דם - ר"י יליף לה מקרא (מנחות כב.) מלקח מדם הפר ודם השעיר, ויליף מהכא
לכל התורה דמב"מ לא בטל, וצ"ע היכי יליף חולין מקדשים, ונראה דדעת ר"י דסברא גדולה היא דמב"מ
לא יבטל ולא הוי קרא אלא גילוי מילתא גרידא - פנ"י סוף ביצה (שלו"ר בחי'). ובביאור פלוגתא ר"י דדרש
מהאי קרא דמין בימנו לא בטל ורבנן דדרשו דעולין אין מבטלין זה את זה - עי' בר"ן נדרים דף נב.

7. איזהו מקומן מסכת זבחים דף עח עמוד א

נתערב בדם פסולין ישפך לאמה -

(א) היינו שימתין עד שיפסל בשקיעה"ח והדר ישפכנו לאמה - כ"מ משטמ"ק בפירש"י לקמן פב. ד"ה כיון, וכ"כ בחי' הגרז"ס ועי"ש
אמאי לא תנא ליה בפירוש במתני', וכ"כ גם במקור ברוך ח"א סי' יב' (ד"ה וראיתי), ועי"ש דלא כן הבין הערל"נ ביבמות דף צ:
(ב) יש לעיין אמאי לא ישרף כשאר פסולי קדשים - עי' מש"כ לקמן צב. על מימרא דהדם ושמן שנטמאו וכו'.

(ג) עוד יל"ע דהרי דמים הנשפכין לאמה יוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין (יומא נח:). וה"ט לפי שנעשית
מצותן כדלעיל מו. והרי דם שנתערב דהכא לא נעשית מצותו ולא פקעה קדושתו - עי' חי' הגרי"ז.
[ולפמ"ש כ"כ באות א' דישפך לאמה אחר שיפסל בשקיעה"ח יש לישב דשפיר פקעה קדושתן - הערה בחי' הגרז"ס].

❖ חדושי הגרי"ז מסכת זבחים דף עח עמוד א

במשנה מבואר דאם נתערב דם כשר בדם פסול ישפכו לאמה. וצ"ע דהרי כל הנשפכים לאמה
מבואר ביומא (דף נ"ח ע"ב) דיוצאים לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל, א"כ גם דם
התערובת דנשפכין לאמה ג"כ יהיו נמכרים לגננין לזבל, וצ"ע איסור קודש שבהו להיכן
אזיל, והרי דם שנתערב בין דם הכשר ובין דם הפסול קדושים קדושת הגוף, וא"כ במה נפקע
איסור קודש שלהם, ודם דניתותר דנשפכים לאמה היתרן בהנאה הוא מטעם דנעשה מצותו
כמבואר ביומא (דף נ"ט ע"ב). אבל דם שנתערב הרי לא נעשה מצותו ורק שהוא דם דחוי ופסול
שאינו ראוי לזריקה, אבל קדושת הגוף שלהן בודאי לא פקעה דבמאי תופקע, ואף דכיון שאינו
ראוי לזריקה הוי כקדשים שמתו דיצאו מידי מעילה מדברי תורה, אבל הלא דעת הרבה
ראשונים דמ"מ בהנאה אסורין מדאורייתא מטעם איסור קודש, דקודש הרי הוא איסור
בפ"ע מלבד איסור מעילה כדמצינו בקק"ל דאף שאין בהם מעילה מ"מ אסורים בהנאה
מה"ת, וכל הך דינא דיצאו מידי מעילה הוא רק דדין מעילה ליכא בהו וע"כ יצאו מידי חיוב
מעילה, וגם מהאיסור של הוצאה מרשות לרשות, שכל זה הוא מדיני מעילה, אבל איסור אכילה והנאה שהוא מדין איסור קודש באמת יש גם
בקדשים שמתו כאשר כן היא דעת רש"י בקידושין דף נו ע"ב (ד"ה מה שלי) דשחוטין חוץ אסורים בהנאה מדין איסור קודש, וכן עיין לעיל דף
ס"ט ע"ב בתור"ה ר"י אומר דמבואר שם דאם מלק את העוף ונמצאת טריפה אית בה איסור קודש מדאורייתא, וא"כ צ"ע בדם שנתערב איך מותר
בהנאה, איסור קודש שבהם להיכן אזיל, ועיין בחולין (דף ל"ה ע"ב) דמבואר שם דקרא דעל הארץ תשפכנו כמים אתי למישרי דם פסולי המוקדשים
לאחר פדיונן, אבל דם פסול קודם פדיונו לכאורה אסור מטעם איסור קודש, וא"כ במה נותר דם שנתערב כשיוצא לנחל קדרון, ואי דנימא
דבנחל קדרון היה רוב דם היתר מהדם שנעשה מצותו על הדם הפסול והם ניתרין ע"י ביטול
ברוב, עדיין צ"ע לר"י דס"ל דאין דם מבטל דם, ואף דדם נתמעט ממעילה אבל פשוט דאיסור
קודש יש בו מדאורייתא, וכן הביא הכ"מ בהל' מעילה (פ"ב הי"א) בשם הרא"ש. [מאחיו הגר"מ

זצ"ל, והכריח מזה דבנשפכין לאמה פקע דין קודש והוי חולין, ואין ע"ז דין שריפה של קודש
טמא וצ"ע]. [א"ה, עי' כ"ז בחידושי הגר"מ הלוי הל' מעילה עמ' קכד].

8. קרן אורה על מסכת זבחים דף עח/א

אם לא נמלך ונתן כשר וכ"כ הרמב"ם ז"ל וקשה אמאי לא הוי דיתוי וכדאמר רבא לעיל אי אקריב לא מרצי והכא שחוטין הם ולכ"ע נדחין. וא"ל כיון דלא שאל ולא נמלך כלל לא חשיב דיתוי דא"כ מאי פריך לעיל לרבא מהא דקנין אם לא נמלך ונתן כשר וי"ל דהכא לא חשיב דיתוי כיון דמן הדין כשר להזות אלא דגוזרין גזירה במקדש זה לא חשיב דיתוי. ...

9. שפת אמת מסכת זבחים דף עח עמוד א

בגמ' בדם התמצית ישפך לאמה צ"ע אי אפי' משחו מדם התמצית דינא הכי א"כ איך אפשר ליוהר דהא צריך לקבל כל הדם ובע"כ מתערב בו מעט מדם התמצית ולהכי אפשר דלא מיירי הכא רק שנתקבל דם התמצית בפ"ע בכלי ונתערבו הדמים [דבכה"ג דוקא איכא למיגזר אטו שמא לא יהי' רוב לפרש"י או אטו בעינייהו לפי' התוס' לקמן (ע"ט ב) ועי' מ"ש שם בזה] וצ"ע:

10. שער המלך על הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה ד

הן אמת שאני תמיה על דברי התוס', שכתבו דטעמא דריו"ח דאמר ראשון ראשון בטל ואפילו לבסוף רבה הדם פסול משום טעמא דדיחוי, שהרי בזבחים דף ל"ד ע"ב מסקינן דקבל בכלי קדש ונתן לכלי חול לא חשיב דחוי לכ"ע, מטעמא דכל שבידו לא הוי דחוי, וא"כ ה"נ בידו לרבות עליו דם, ואף למ"ש התוס' שם [ד"ה כל] דכסהו הרוח ונתגלה לא חשיב בידו משום דאין מצוה לגלות, משא"כ נתן בכלי חול ונשפך על הרצפה דמצוה לאוספו, יע"ש, ה"נ מצוה איכא לרבות כדי להכשיר הדם להזיה, וצ"ע:

11. שערים מצויינים בהלכה

א"ר פפא ולענין כיסוי אינו כן וכו'. מלשון זה משמע דפשיטא ליה דבר זה, נוכ"מ בגמ' חולין פז. בכסהו ונתגלה, אבל במס' סוכה (לג.) מבואר דרב פפא גופיה מספקא ליה אם יש דיתוי אצל מצות. [ועי'ש בכפות תמרים, וחת"ס]. וכ"מ בגמ' ע"ז (מו.) עי"ש. [ועי'ש בתוס' סוכה (לב. ד"ה באשורה) ובמשמרות כהונה שם לג.]. ואכן כמה אחרונים העלו מה"ט שדם שנפל למים יכסה בלא ברכה, [משא"כ במים לתוך דם שמכסה בברכה], כיון דמצונו במס' סוכה דמספק"ל לר"פ נ"ה

12. רא"ש על מועד קטן פרק שלישי - סימן צו

כתב ר' מאיר ז"ל מי שמת אביו ואמו והיה קטן באותה שעה וקודם שעברו ל' יום נעשה בן י"ג ויום אחד נראה לי דחייב להתאבל משהגדיל ז' ול' ואינו מונה מיום קבורה אלא משנעשה גדול והוי כמי ששמע שמועה קרובה ברגל שמתאבל עליו אחר הרגל ומונה ז' ושלשים ... דאין דיתוי אצל מצות כדאיתא בפרק כיסוי הדם (דף פז.) ... ואע"ג שאין משיבין את הארי לאחר מותו תורה הוא וללמוד אני צריך ותופס אני אותה סברא שיש לחלק בין היכא דגברא בר חיובא הוא ויומא קגרים לקטן דבשעה שהיה לו להתאבל נפטר מחמת קטנו פקע מיניה חיוב אבילות לעולם. ... והיכא דידע ולא נתחייב לא שייך ביה תשלומין מידי דהוה אחיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני דלא שייך ביה תשלומין למ"ד כולם תשלומין דראשון נינהו כיון דלא הוה בר חיובא ביום ראשון ומה שהביא ראייה מאין דיתוי אצל מצות אין ראייה לפי שיש חילוק בין מצוה הנידחת ובין גוף הדיחוי דאין דיתוי במצות אלא בקדשים כי האדם הוא המחויב לעשות המצוה אם נידחת ממנו עתה לכשתראה המצוה לעשותה יעשנה כי האדם לא נדחה מלעשותה אבל אם היה האדם דחוי בשעת חיוב המצוה נידחת ממנו לעולם ואין לה

תשלומין לעולם אפילו לכשיראה לעשותה כיון דבשעת חיוב נפטר ממנו. ועוד מרובין מעליו אם היו שחורות פסול ירוקות כשר וקאמר (שם לג.) דאי אשחור ביום טוב משום דיחוי אפילו הוריקו אח"כ ואע"ג דגבי כיסוי אמרינן דאין דיחוי אצל מצות שאני התם שיש בידו לגלות הדם ולבטל הדיחוי אלמא גבי מצות גופייהו כשאין בידו לבטל הדיחוי הוי דיחוי וקטן אין בידו לבטל הדיחוי שלו ומה שהביא ראיה מאייתי שתי שערות בשבת אינה ראיה דאין סוף התשלומין לתחילתו והוה ליה כמו פסח שני אליבא דרבי כי סוף שבת פגע בחיוב וחייב לשמור שבת:

13. שערין מצויינים בהלכה

להתבטל ולא ההיתר, וכן מבואר בחידושי הרמב"ן והרשב"א (ע"ד עג.). וכ"כ במשל"מ (מעילה פ"ו ה"ו ד"ה וראיתי) דביטול ליכא אלא לבטל איסור, אבל לבטל היתר באיסור לחייב מלקות לא שמענו עי"ש. [ובנפש חיה (סי' ג ד"ה אם אמנם) תמה עליו שלא הביא מתוס' כאן, ועי"ש שיש לדחות הראיה מכאן. ובמנ"ח (קומץ המנחה מ' ג) תמה שהמשל"מ לא הביא שכ"ה בהדיא בר"ן]. ועי' בפמ"ג (יו"ד פתיחה לתערובות פ"א ר"ה החקירה השניה) שיש להסתפק בזה, ושוב כתב (שם ח"ג פ"ה) שזה תלוי במחלוקת רש"י ותוס' כאן, [עי"ש בשם מנחת כהן (תערובות ח"א פ"א) בנתערב יבש ביבש מיעוט היתר ברוב איסור, אין ההיתר נהפך לאיסור, והפמ"ג כתב דזה רק לתוס' ולא לרש"י] והאריך בזה [ועי"ש מה שהקשה ע"ד התוס']. ועי' בעולת שלמה וחמדת דניאל

הפיגול והנותר. הקשו בתוס' היכי מחייב כלל משום חד מינייהו, דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב להשלימו לכשיעור וכו'. ומשמע מדברי התוס' דהיתר לא בטל ברוב איסור, משא"כ לרש"י כאן. ועי' בר"ן (נדרים נט: ד"ה ועד כאן) דהיתרא לא בטיל, שהאיסור דרכו

14. שערין מצויינים בהלכה

ש"מ איסורין מבטלין זה את זה. [עי' בשו"ת אחיעזר (יו"ד סי' י סק"ז) שהביא מש"כ בחוות דעת (יו"ד סי' צח סק"ג, וסק"ח) להוכיח מתוס' כאן דאיסורין מבטלין זה את זה הוא לא רק לגבי מלקות אלא גם לענין איסור, דמה"ת מותר לגמרי נורק מרבנן אסור, דאין חילוק בין מלקות ואיסור, והאחיעזר דחה דבריו, דדודאי אסור מה"ת, דאיך יהיה היתר לג' איסורים מעורבים, דכל מה שאוכל איסורא הוא, והתוס' לא כתבו כן רק לענין מלקות כו', ואיך יתהפך איסור מעורב באיסור להיות היתר, וכן בב"י (סי' צח) מפורש דאיסורים מבטלים זה את זה הוא רק לענין מלקות אבל אסור באכילה, עי"ש שהאריך בזה. [וכ"ה בפמ"ג רס"י צח שאסור מה"ת].

15. חדושי רע"א על זבחים דף עח/א

וש"מ נותן טעם ברוב לאו דאורייתא. ק"ל למ"ש תוספות חולין דף צ"ט בשם הר"י דאורליינש דאף אם טעם כעיקר דאורייתא מ"מ לא לקי דהוי רק עשה וא"כ הכא דמיררי לענין מלקות שפיר אמרינן דבטל ולא נשאר רק עשה דטכ"ע:

16. קהלות יעקב | זבחים סימן מז אות י

י' דף ע"ח וש"מ נותן טעם ברוב לאו
 דלוי, כפי הגרעק"א ז"ל לפמ"ש
 החוס' בשם הר"י דאורליינש ז"ל בחולין ל"ט
 דגם למד"א טע"ע דאורייתא מ"מ אין לוקין
 עליו [דכיו רק עשה דיקדש להיות כמוה]
 ואם כן שפיר י"ל דטע"ע דאורייתא רק ר"ל
 דמיירי לענין מלקות שפיר פוטרו ממלקות
 דכא דטע"ע ליכא מלקות, ולענ"ד י"ל דנראה
 לכאוי שלא כתבו החוס' חולין דטע"ע ליכא
 מלקות אלא היכא דליכא שיעורא של ממשות
 איסור רק טעם בלבד ואטעם בלבד אין לוקין
 אבל ככא מיירי ר"ל דגם מהמיעוט איכא
 שיעורא [לפירוש החוס' כאן] ורק מדין
 ציטור אחינן למפטרי ואי טע"ע דאורייתא
 אינו בטל מדלוי דכיון דאסרה חורב אפי'
 טעמא דעלמא אלמא חזינן לה להאיסור
 כמאן דאיתי' וכ"כ המיעוט ממשות של
 האיסור נחשב על ידי היכר טעמו שאיתי'
 בעולם. ואכתיו ל"ע וצירור אם יתכן לומר
 כן ועדיין לא עיינתי בזה כלל ושזכר הראוי
 בחז"ל עזרי' סי' ג' סק"ב. ע"ש.

17. תוספות מסכת זבחים דף עח עמוד א ד"ה הפיגול והנותר

הפיגול והנותר כזית מזה וכזית מזה שבללן ואכלן והתרו בו פטור ממלקות א"א שלא ירבה מין על חבירו כו' -
 כשהוא לועס אותן לתוך פיו נבלל מין לתוך חבירו מיעוטו של זה ברובו של זה ובטל המיעוט ברובו והבטל בכל
 מין נוסף על המבטל ונהיה כמוהו ונקרא בשמו ונגרע ממינו וא"א לכוין שלא יהא ממין האחד בטל בחבירו יותר
 ממה שבטל ממין חבירו בו ונמצא שאין באותו [מין] כשיעור דבצר ליה שיעוריה ואנן לא ידעינן הי מיניהו דבצר
 ליה וכי מתרינן ביה לא ידעינן משום מאי נתרי ביה וצריך להתרות משום האיסור הילכך כי מתרו ביה משום
 פיגול הויה התראת ספק דלמא לאו בדידיה הוי חיובא וכן בנותר ואף על גב דמסקנא אחד מינייהו עבר בשעת
 התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו ואם לאו והתראת ספק לאו התראה היא ע"כ לשון הקונטרס
וקשה דאם התרה בשלשתן פשיטא דלוקה אפילו למ"ד (מכות דף טז.) לאו שמה התראה היכן מצינו התראת
ספק כה"ג דודאי עבר אלא דלא ידעינן אהי מהני תלת דפיגול ונותר וטמא ואי לא התרו אלא על האחד
 פשיטא דפטור אפילו למ"ד התראת ספק שמה התראה דאפילו לבסוף שמא אותו שהתרה בו כבר נתבטל דהיכי
 דמי התראת ספק כגון דלאחר גמר הדבר ודאי שעבר על מה שהתרה אלא דלא ידעינן בשעת התראה אם עובר
 עבירה בההיא שעתא אם לאו כגון הכה את זה וחזר והכה את זה (יבמות דף קא.) וכן גיד הנשה דלא ידעינן אי
 דימין אי דשמאל ועוד קשה היכי מיחייב כלל משום חד מינייהו דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב
להשלימו לכשיעור דאפילו היתר לא מצטרף לאיסור כ"ש איסור לא מצטרף לאיסור וא"כ אפילו אם
תימצא לומר דהתראת ספק שמה התראה הכא פטור דא"א שלא יתערב מכל אחד ואחד משהו בחבירו
ובצר ליה שיעורא ועוד קשה אם נפרש פיגול ונותר וטמא שלשתן יחד למה לי למימר א"א שלא ירבה
מין על חבירו הא ודאי יש כאן שנים המבטלין את השלישי ואכולהו ליפטר דכל אחד הוי בטל ומבטל

ונ"ל לפרש דמיירי כגון דאיכא ב' זיתי פיגול וזית נותר יחד בחתיכה אחת ועוד יש ב' זיתי נותר וזית פיגול בחתיכה אחרת יחד ואכל אחת מן החתיכות והתרו בו
 אל תאכל פיגול שמא זו היא חתיכה שיש בה רוב נותר ואחרי כן לאחר כדי אכילת פרס או אפילו בתוך כדי אכילת פרס אכל חתיכה שניה והתרו בו אל תאכל פיגול
 כבראשונה שמא זו היא אותה שיש בה רוב נותר שאוכל באחרונה עתה הוי ממש כמו הכה זה וחזר והכה זה דלמ"ד לאו שמה התראה פטור, ברו"ך, נראה לפרש דבתרי
 מינייהו קאמר דשקל תרי מהני תלת ובללן זב"ז ואכלן וכגון דשקל ב' זיתים מחד איסורא וד' זיתים מב' איסורין ובללן בקערה אחת ואכלן וא"א שלא יהא רוב מן האחד
 ומבטל את חבירו הילכך לא ידעינן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר דאיסורין מבטלין זה את זה לפטור מטעם התראת ספק כגון דאכל בשתי פעמים
 בכדי אכילת פרס ובאכילה ראשונה התרו בו משום פיגול ובשניה משום נותר א"נ אפילו פחות מכדי אכילת פרס פטור כשאכל בשתי פעמים דכשהתרה בראשונה משום

פיגול שמא נותר רבה ולא שפיר מתרי ביה ובשניה כשהתרה משום נותר שמא פיגול רבה ולא שפיר מתרי ביה ואי משום דכבר התרה בו משום פיגול מאכילה ראשונה ואמרינן בקדושין (דף עז.) דבעל חמש אלמנות חייב משום אלמנת ראובן ואלמנת שמעון ובהדא התראה מיירי דאי בשתי התראות אפילו באלמנה אחת נמי חייב להתראות מחלוקת אלמא כיון דעסיק בבדיקה ומתרה בו בתחילה הוה התראה לכל אחת ואחת וה"נ הרי עסוק כל שעה באכילה ותועיל לו התראה ראשונה לא דמי שאני הכא דנראה כחזור בו מהתראה ראשונה כשחזר ומתרה בו משום נותר וכאילו אמר לו לא על פיגול אתה שב אלא על נותר ואם תאמר והא תנן במעילה בפ' קדשי מזבח (דף יז:) הפיגול והנותר אינן מצטרפין זה עם זה מפני שהם ב' שמות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וי"ל דהתם בדלא מערב אבל הכא דמערב בטל דאיסורין מבטלין זה את זה א"נ הכא ללקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום כל שבקדש פסול ועוד התם נהי דאיסורא איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבכללות כדאי' בפסחים (דף כד.).

18. דף על הדף מסכת זבחים דף עת עמוד א

בגמ': אמר ר"ל, הפיגול והנותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן פטור וכו' ש"מ תלת, ש"מ איסורין מבטלין זה את זה וכו'.

ומבאר בשיטמ"ק (אות א') שיטת רש"י דס"ל, דזה שאמרינן שהמיעוט בטל ברוב, אין הפירוש דהוי המיעוט כמי שאינו וכאילו נשרף, אלא דהבטל נתוסף על המבטל להיות כמוהו ולא חשיב המיעוט איסור נותר. וכתוב שם שהמהר"פ חולק ע"ז וס"ל דלא מצינו שהאיסור המועט הנבלל ברוב איסור שיפקע שם איסורו מעליו ויחול עליו איסור אחר, אלא המועט מתבטל לגמרי והוי כמאן דליתא עיין שם וכן בתוס' שם ד"ה הפיגול ע"כ.

וכתב בשו"ת ציצן אליעזר (חלק ט' סי' מ"ג אות ה') דיש לתלות ביאור המחלוקת הנ"ל בין הראשונים בחקירת האחרונים, אי דין ביטול ברוב נחשב כאילו האיסור כמי שאינו, או דילמא דשפיר ישנו אלא דדינא הוא דכיון דנתערב ברוב הרי הוא מתבטל אל הרוב להיות כמוהו (עיין רש"י ריש מס' סוכה, ר"ן ע"ז ריש פרק כל הצלמים ושטמ"ק ב"מ ד' ו' ע"ב עיין שם).

וכעת מתבאר, דרש"י הוא זה דס"ל דלא אמרינן דהמיעוט הוא כמאן דליתא דמי. אלא דשפיר ישנו אלא שמתוסף על המבטל להיות כמוהו, ומכיון שכן, לפיכך ס"ל לרש"י איפוא כתוצאה מזה גם זאת דאסור לאכלם בבת אחת, וכן גם לא להקריב כולם וכו"ל. וכתב עוד (שם):

ובפלוגתא הנ"ל בין רש"י להמהר"פ יש לומר דתלוי גם חקירתו של שו"ת עונג יום טוב (סי' ד') שכותב לחקור אם מהני הביטול באופן כזה עד שישגיג המתבטל כח המבטל, או דילמא דלא מהני ביטול אלא לבטל מהדבר האסור כח האיסור שבו, אבל לא שישגיג המתבטל חשיבות המבטל. ודעתו שם כהצד הב' עיין שם. דלדעת רש"י י"ל דכן מהני, מכיון דס"ל דהבטל נתוסף על המבטל להיות כמוהו, ואילו לדעת המהר"פ י"ל דלא מהני, דהרי המיעוט מתבטל לגמרי והו"ל כמאן דליתא, ע"כ.

19. קהלות יעקב [זבחים סימן לד']

על כרוב, אצל החוס' שם צד"כ הפגול
וכנותר כחצו דכמועט כצטל צכרוב לא
מלערף עם כרוב להשלימו לכשיעור פ"ש
ועיין אור שמח פט"ו ממאכ"א כ"י שכתבין
כזה וכצ"א דעת כמה פוסקים ז"ל דאין
המיעוט משלים השיעור להכרוב. דכמיעוט
רק מתצטל ונחשב כמי שאינו אצל לא נתחדש
בן כדינים של כרוב ושיש חולקין וצ"ח
שם (צד"כ הפרמ"ג) כתב להוכיח מנדה
דע"א גבי רביעית דם חצוכם שמקלחו יאל
בחיי ומוקלחו צמותו דמבואר שפילו חס
כרוב יאל לחח"מ מ"מ מדאורייתא אינו
מטמא דכ"א ליכא רביעית שלמה מהמח ע"ש
צפירש"י ז"ל.
והגה צלמדי צמסכת עירובין מלחתי לכח
סוגיא מפורשת דכמיעוט משלים
לשיעור להכרוב דהנה צעירובין דכ"ג מבואר

סימן לד'
בענין ביטול ברוב
ע"י זכחים דע"ח א' דלפירש"י ז"ל שם
מתבאר דמיעוט המתצטל צכרוב נחשב
לכיות ככרוב לכל דיניו ומשלים את השיעור

רוצו ככולו, וצדין רוצו ככולו הוא דאמרי
שהמיעוט משלים לשיעור של הרוצ הצל צדין
ציעור צרוצ נח חשכתן הכי.

וא"ת ח"כ ה"נ היכא דדיינין עלה מדין
ציעול צרוצ שכתבו כ"פ שאין
המיעוט נהפך להשיג דיני הרוצ להשלים
שיעורו, וכנ"ל, אכתי נימא דימא דישלים את
השיעור מדין רוצו ככולו שהמיעוט משלים
לשיעור כנ"ל ונ"ל דלא שייך דין רוצו ככולו
אלא כשהמיעוט והרוצ הם דבר אחד כגון
נשחט רוצ בסיומן דהתם כשדיינין צדוך
כלל על סיומן זה אם נשחט או לא אמרינן
רוצו ככולו שנחשצ שחוט כולו דשמו נקרא
על שם רוצו וכן כיו"צ בשאר דוכתי דאמרי
רוצו ככולו [אצל דברים נפרדים אללא
שנחשצו לא שייך כלל דין רוצו ככולו דמה

ענין חפלא זו לחפלא זו, ואין לדון שם אללא
מדין ציעול צרוצ וכבר כתבתי ד"ז בטה"י
צקה"י סוכה סי' ח' ע"ש.

אך אכתי אין זה מספיק לתערובות לח
צלח דהתם כבר נעשו דבר אחד של
תערובות ואינם חלקים מיוחדים כלל ולפי
הנ"ל, אכתי נימא דהו דין רוצו ככולו ונראה
דליכא דין רוצו ככולו אללא היכא שהרוצ
הוא מסויים וניכר צפני"ע דצזה נדון על שם
מה שעשוי צרוצו, אצל תערובת לח צלח
שהכל מעורב ואין הרוצ עומד וניכר לעצמו
אינו גורר את המיעוט שיהא נקרא על שם
רוצו, ועו"ל דליכא דין רוצו ככולו אללא
כשדנים על דבר שצמאיאות כגון אם הסיומן
שחוט או לא, ואם החצר גדור צמחי"ה או
לא, וכל כיו"צ, אצל בתערובות איסור והיתר
אין שום שינוי צמאיאות מהאיסור להיתר רק
חילוקי דינים אית צהו וצזה לא נגיד
שהמיעוט נמשך ע"ש הרוצ לקבל דינים של
הרוצ כנלענ"ד לפוס ריהטא והמעין יבחר.

וע"י צחי מרן הגר"ח ז"ל שנדפסו על
מכונית כתיבה (ירושלים תשכ"ו) כולל
ד"ח ושם צחי לר"פ המניח על מש"כ החוס'
דמיעוט סנהדרין כמו שאינו ע"ש דברים
יקרים ששייך לענין הנ"ל.

20. שערים מצויינים בהלכה

האורז כחטה, נדלא מיבעיא דמחמת טעם כעיקר לא מתבטל, אלא אף יתירה מזו דע"י טעם החיטה באורז נתהפך האורז לחיטה, וחשוב טעמו וממשו חיטה נוע"ש שהוכיח כן מגמ' כאן. וכתב שזה כשיטת ר"ת דס"ל בעלמא דהיתר נהפך לאיסור, אבל לשיטת ה"ר חיים נוע"י בתוס' חולין צח: ד"ה ובא, וכרא"ש שם סי' לאן הוא רק אם יש בתוך התערובת כזית דגן בכדי אכילת פרס, שאז אמר' שנהפך כולו לחיטים, ויוצא בה אף בשאכל כזית מהתערובת, אבל כשאין כזית דגן בכדא"פ, אינו יוצא אפילו יש בו טעם דגן, והכא מיירי שיש כזית חיטים בכדא"פ דאורז, נוע"ש ברא"ש שביאר הא דאמר' בירושלמי הטעם משום גרידה, כיון דהוה קשה ליה, דאיה"נ דאולי' בחר טעם וחשיב חיטה, מ"מ כיון דרובה אורז איך בא לידי חימוץ, וע"ז משני משום גרידה. ויש עוד שיטה והיא שיטת הראב"ד (חולין שם ותוה"ב ב"ד ובכורים פ"ו ה"א) והרשב"א (חולין שם ותוה"ב ב"ד ש"א) דדוקא באכל כזית מהחיטים בכדא"פ, ואין האורז מצטרף. [ובש"י הרמב"ם יש אריכות כמאן ס"ל, או שהיא שיטה רביעית]. ועי' בדברינו לעיל (עב. ד"ה וניבטלו-השני) לענין ביטול ברוב אי מקבל מעלת המתבטל, שיש שדנו מדברי הרא"ש הנ"ל.

והנה המחלוקת הנ"ל נפק"מ לדינא לכמה דברים, ורכו השיטות ופרטי הלכותיה, ולענין חלה עי' בשו"ע (י"ד סי' שכד ס"ט) ובש"ך (ס"ק יז). ולענין מצה עי' בשו"ע (סי' תנג ס"ב) ושועה"ר (שם ס"ז) ומשנ"ב (ס"ק יד). ולענין ברכה אחרונה עי' בשו"ע (סי' רח ס"ט) ופמ"ג (מ"ז ס"ק טו) ושועה"ר (סדר ברה"צ פ"ח ה"ג-ה"ה) ומגן גבורים

עשה עיסה מן חיטין ומן אורז. הקשה ברמב"ן (הל' חלה לא.) והובא במ"מ (חומ"צ פ"ו ה"ה) ממה דקי"ל דדוקא כזית בכדי אכילת פרס בטעמו וממשו הוי דאורייתא, אבל באין בו כדא"פ לאו דאורייתא היא, וא"כ אפי' אם יש בו טעם דגן, אמאי יוצא ידי חובתו בפסח, הרי העיקר הוא אורז, ועוד היאך יש כזה חיוב חלה. ולכן ביאר הרמב"ן שהטעם כאן כמש"כ בהדיא בירושלמי (חלה פ"ג ה"ה) שזהו משום גרידה, דחיטים גוררים את האורז, להפך טעם האורז לטעם חיטים ממש, וכל העיסה יכולה לבוא לידי חימוץ, וכל שבא לידי חימוץ יוצא בה ידי מצה, אף דליכא כזית בכדא"פ בחיטים, כיון דגוף האורז נגרר להיות כחיטים לא בעינן כזית בכדא"פ. נוע"ש שרק באורז וחיטים יש גרידה וטעמו חיטים ומחמץ, משא"כ בשאר מיני דגן עם אורז, או חיטים במין אחר שאינם מחמשת מיני דגן. אבל הרא"ש (הל' קטנות סוף הל' חלה) השיג על הרמב"ן, שא"צ לדין גרידה, אלא כיון דטעם כעיקר, זה סגי להפך

21. תוספות מסכת זבחים דף עח עמוד ב ד"ה הא דרביה

הא דרביה - הא דתנן לעיל רואין אותן כאילו הן יין אדום דרביה הוא דמחמיר בבטול כי היכי דמחמיר במין במינו כך פירש בקונטרס ... וא"ת ואמאי דוחקיה לשנויי הא ידידיה הא דרביה לימא דבריייתא כרבנן דמתני' דאית להו רואין ומין במינו בטל ויש לומר דאי כרבנן דמתני' א"כ היה צריך כל כך מי המקוה שאם היו מי חטאת יין אדום הוה דיהה ובריייתא קתני דסגיא ברובא וא"ת ולר' יהודה אמאי סגי ליה ברובא נימא רואין וי"ל דלא שמעינן לר' יהודה רואין אלא במין שאינו מינו כגון יין לבן וחלב אבל מין במינו גמור לא שמעינן ליה דאית ליה רואין וצריך לדקדק מ"ש גבי קדשים וטומאה ומקוה אמרינן רואין הכא ובמכות (דף ג:) וגבי איסורא לא אמרינן רואין אלא מין במינו מדאורייתא ברובא וגבי טומאה נמי איכא דוכתא דלא אמרינן רואין וגבי ציר בבכורות בפרק הלוקח בהמה (ד' כג:) ושיליא דלא מטמאה לא במגע ולא במשא ואמר רבי יוחנן משום ביטול ברוב נגעי בה ואי אפשר לברר טעם אלא היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר ועוד צריך לדקדק דפעמים דאמר רואין מן המבטל כגון במתני' דם שנתערב בדם הבהמה נתערב ביין ופעמים מן הבטל גבי דלי יין לבן וחלב פעמים דאמר רואין להחמיר כי ההיא דדלי ופעמים להקל כגון במתני' דמכשרי ליה לזריקה וי"ל דבשביל המיעוט שלא יתבטל רואין המיעוט (או) הרוב בין להקל בין להחמיר.

בתוס' פסחים שם דאם הו' אוכל מנה בלא מרור תחילה כשהי' כורכן אח"כ אחי מנה דרשות ומצטל מרור דרבנן, והאיך המנה מצטל למרור הא יש בו חזק מרירות ועי', צמ' "חזות קשות" מש"כ ליישב בזה. (וע"ע ב"קין אורה").

בא"ד ועוד דהתם כשאוכל כזית מנה דכי מצטל לי' מרור ליכא טעם כזית מנה אבל אם אוכל הרבה שרי עכ"ל. ר"ל דהתם מיירי שאוכל רק כזית מנה כו' אבל כשאוכל הרבה שרי, וכבר העיר ב"קין אורה" דפשטא דמתני' דאורז וחיטים משמע דאדם יונא זה ידי חובתו אפי' כזית דאל"כ לא נתבאר כמה יאכל, ועוד הא קי"ל כזית ככא"פ דאורייתא וא"כ איך שיהי' הרי אכל כזית ועי"ש.

בשומ"ק אות א' בא"ד לכך נראה דמיירי שהי' לפניו ב' זיתים מכל אחד ואחד ונכלל וחלקן ואכלן צב' אכילות וכו' עכ"ל. ר"ל דמיירי שהי' לפניו ב' זיתים מכל אחד דהיינו ב' זיתי פיוגול וב' זיתי נותר וכללן וחלקן ואכלן צב' אכילות והתרו בשניהם משום פיוגול והו"ל התראת ספק דשמא מאותו מיעוט מה שמתרה בו אין בו כשיעור דשמא בזהיא אכילה הי' פיוגול המיעוט והנותר מצטל הפיוגול וכן באכילה שני' הו"ל התראת ספק.

דף ע"ח ע"ב בגמ' ונשער מין צמינו כמין צמאינו מינו וכו'. פי' אמאי מין צמינו צטל ברובא נימא רואין אותו כאילו מין צמאינו מינו ולא יהא צטל ברוב אף מן התורה וכדפי' התוס', ועי' בשטמ"ק בהשטמות שהקשה מאי שנה הכא דפריך ונשער מין צמינו כו' יותר מצטל התורה כולה דאמר' ככל דוכתא מין צמינו צטל ברוב, ונשערנו כמין צמאינו מינו ואמאי פריך הכא דוקא לר"ל, וכן עי' ב"קין אורה" שנתלצט בזה, גם התוס' לקמן סוף ד"ה הא דרבי

כתבו שפריך לדקדק מאי שנה גבי קדשים וטומאה כו' עי"ש, ובשטמ"ק הביא בזה כמה תירוטים, עי"ש צמ' הר"ר שמואל דלא פריך הכא אלא דוקא גבי איסור דפיוגול ונותר דשייך להחמיר טפי בעלמא וכדמצינו דעולין אין מצטלין זה את זה וכן אמרי' צמאינו גבי דם קדשים דלא צטיל ברובא אלא אמרי' רואין ואפי' מה"ת דהא קריצין למזבח מטעם זה, ואולם השטמ"ק השיג על זה דלא דמי למתני' דהוי עולין למזבח משא"כ גבי פיוגול ונותר, ועוד הא צממוך מייתי עלה ממקוה דהיינו משאר איסורין שאינו קדשים.

ובשם "מורו" כ' לתרץ דשאני הכא דפריך טפי ונשער כמין צמאינו מינו משום דודאי בעלמא אמרי' מין צמינו צטיל ברובא כיון דגלי קרא אחרי רצים להטות אבל הכא צמובין דהחשיבות שלו תלוי צמראה לא אזלי צתר רובא. [ואף דר"ל נמי לא מיירי לענין מראה כבר עמד בזה השטמ"ק בסוף דבריו וכי' דריש לקיש נמי לא דמי לשאר איסורין דהוי איסור צהיתר וצוה הוא דגלי פשטי' דקרא דאחרי רצים להטות משא"כ ר"ל מיירי צאיסור ואיסור]. וא"ש נמי הדין דמייתי עלה ממקוה דהתם נמי תליא צמראה יעוי"ש.

ולבאו' תירוצ זה ז"ע לענ"ד מהתוספתא פ"ד דטהרות (הוצא בתוד"ה הא דרבי') גבי מי רגלים שנתערבו ציין דרואין אותן כאילו הם מים כו' והתם מאי חשיבות הטומאה תלוי צמראה, וי"ל דע"י שינוי צמראה שלו נצטל שמו ממנו ונפקע ממילא הטומאה.

עוד תי' בשטמ"ק דשאני שאר איסורין דע"י הציטול נפקע ממנו שם האיסור ונעשה היתר ואפי' צדצר שאינו מתערב כגון יבש ציצע דאם נתערב חתיכת איסור צרוב היתר נעשה הכל היתר ומותר לאוכלן הכל וצב"ג לא אמרי' "רואין" לסחור הציטול, משא"כ

בְּקִדְשֵׁי אֵינֻ מִתְּצַטֵּל לְהַפְקִיעַ שְׁמוֹ בְּדָבָר שֶׁאֵינֻ
 מִתְּעַרְבַּ וּכְגוֹן אִם נִתְעַרְבַּ כּוֹס שֶׁל דֶּם קִדְשִׁים
 בְּשָׁנֵי כּוֹסוֹת שֶׁל דֶּם חוּלִין הַסֶּבֶרָה נֹתֶנֶת שֶׁאִם
 יֵתֵן מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמוֹצֵחַ דִּינָא יְדֵי חֻצְתּוֹ
 אֲלֵמָא אֵינֻ מִתְּצַטֵּל לְהַפְקִיעַ שְׁמוֹ מִמֶּנּוּ, וְכֵן
 גַּבִּי מִקּוֹה, דִּיין וְשֹׁאֵר מִי פִירוֹת אֵינֻ מִשְׁלִימִין
 הַמִּקּוֹה חֶסֶר אִפִּי אִם מִי הַמִּקּוֹה רוּב, וְכֵה"ג
 אֲמַרִי "רוֹאִין" יַעוֹ"ש. (וְנִרְאֶה בְּדִיאֹר כּוֹנֵנֵת,
 דִּהֵא דְגַלִּי קֶרֶא אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת הֵינֻ דַּעִי"ז
 נַעֲשֶׂה הַמִּיעוּט כִּהְרֹצַ וּנְפַקֵּעַ שְׁמוֹ מִמֶּנּוּ
 מִשֶּׁא"כ בְּקִדְשִׁים דְּחוּזִין דִּאִין מִתְּצַטֵּל לְהַפְקִיעַ
 שְׁמוֹ מִמֶּנּוּ אֲלֵמָא דִּהוּיָא אֹתֵן הַכְּחוּצַ מִשּׁוֹם
 אִיזֵה טַעַם מַכְלָל דְּאַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת לִכְךָ
 שְׁפִיר אֲמַרִי זֶהוּ "רוֹאִין" וְדו"ק). וּמ"מ תִּי
 זֶה ז"ע מִהַתּוֹסַפְתָּא הַנ"ל פ"ד דְּטִהְרוֹת בְּמִי
 רַגְלִים שֶׁנִּתְעַרְבַּ בֵּינֵן דְּאַחֲרֵי "רוֹאִין". וְעוֹד
 ז"צ מַנ"ל בְּאַמַּת לְהוּיָא קִדְשִׁים מַכְלָלָא דְּאַחֲרֵי
 רַבִּים לְהַטּוֹת וְז"ע כַּעַת.

23. קֶרֶן אֹרֶה עַל מַסַּכַּת זִבְחִים דָּף עח/ב

... הֵן אַמַּת דִּישׁ לְחַלֵּק בֵּין אֲכִילַת אִיסוּר לְקִדְשִׁים וְטוּמְאָה דְּבִקְדָשִׁים וְטוּמְאָה כָּל שִׁישׁ בּוֹ שִׁיעוֹר כ"כ שֶׁהִיא נִיכָר
 בְּאֵינֻ מִינֻ אֵין לוֹ בִּיטוּל אִפִּי בְּמִינֻ כִּיּוֹן דְּאִיכָא שִׁיעוֹר חֲשׁוֹב. אֲבָל לַעֲנִין אֲכִילַת אִיסוּר דְּעִיקָר הֵלָאֻ הוּא לְטַעוֹם
 טַעֲמָא דְּאִיסוּרָא. אִם כֵּן בְּשִׁאֲיֻנֻ מִינֻ טוּעַם טַעֲמָא דְּאִיסוּרָא אֲבָל בְּמִינֻ הָא לֹא טַעִים טַעֲמָא דְּאִיסוּרָא דְּרֹוב הַטַּעַם
 הַתִּירָא הוּא וְעוֹד הִיא נִרְאֶה דְּלֹא אֲמַרִינֵן רוֹאִין מִינֻ כְּשִׁאֲיֻנֻ מִינֻ אֲלֵא לַעֲנִין מִרְאָה דִּהִיא אֲפֻשֶׁר לֹומֵר דְּבְּמִינֻ לֹא
 יִבְטֵל כִּיּוֹן דְּמִרְאִיתוֹ הִרְאֻשׁוֹנָה עֲלִיוֹ לְהַכִּי אֲמַרִי רוֹאִין כְּשִׁאֲיֻנֻ מִינֻ וְאִם בְּשִׁאֲיֻנֻ מִינֻ הִיא נִיכָר מִרְאֻהוֹ גַּם בְּמִינֻ
 לֹא בְּטִיל אֲבָל אִם בְּשִׁלָּא בְּמִינֻ אֵינֻ נִיכָר בְּמִינֻ נְמִי בְּטִל הוּא. אֲבָל לַעֲנִין אִיסוּר דְּבַתֵּר טַעֲמָא אֲזִלִּינֵן לֹא שִׁיךְ
 לְמִימֵר רוֹאִין כִּיּוֹן דְּלֹא טַעִים טַעֲמָא דְּאִיסוּרָא וְע"כ אִיסוּר וְקִדְשִׁים אֵינֻ שׁוּין בְּדִינֵן גַּם בְּמִין שִׁאֲיֻנֻ מִינֻ דְּבִאִיסוּר
 אֲזִלִּינֵן בְּתֵר טַעֲמָא וּבְקִדְשִׁים דְּלֹאוּ מִיִּדֵּי דְּאֲכִילָה אֲזִלִּינֵן בְּתֵר חֲזוּתָא וְכֵן לַעֲנִין כִּיסוּי אֲזִלִּינֵן בְּתֵר חֲזוּתָא. וְכֵן לַעֲנִין
 מִקּוּוֹאוֹת דְּכָל הַנִּי לֹאוּ מִיִּדֵּי דְּאֲכִילָה הֵם וְלֹא אֲזִלִּינֵן בִּהּוּ בְּתֵר טַעֲמָא אֲלֵא בְּתֵר חֲזוּתָא. ...